

C-456/19. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2019. június 14.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Svédország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. június 14.

Fellebbező:

Östgötatrafiken AB

A másik fél az eljárásban:

Patent- och registreringsverket

SVEA HOVRÄTT

JEGYZŐKÖNYV [omissis]

Patent-och

2019. június 13.

[omissis]

marknadsöverdomstolen

[omissis]

[omissis]

Fellebbező

Aktiebolaget Östgötatrafiken [omissis]

Linköping

[omissis]

A másik fél az eljárásban

Patent- och registreringsverket

[omissis]

AZ ÜGY TÁRGYA

Védjegy lajstromozása; jelenleg többek között az Európai Unió Bírósága elé terjesztendő előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A MEGTÁMADOTT HATÁROZAT

A Patent- och marknadsdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi bíróság, Svédország) 2018. március 29-i határozata [omissis]

[eredeti 2. o.] VÉGZÉS (kézbesítendő 2019. június 14-én)

1. A Patent- och marknadsöverdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi fellebbviteli bíróság, Svédország) ezennel úgy határoz, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján az Európai Unió Bíróságának előzetes döntését kéri, és a jelen jegyzőkönyv A. mellékletében foglaltak szerint előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszt a Bíróság elé.

[omissis]

[eredeti 3. o.] Előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján

Az ügy háttere

1. Az Östgötatrafiken AB (a továbbiakban: Östgötatrafiken) a nemzeti védjegy-lajstromban történt lajstromozás révén kizárólagos jogokkal rendelkezik bizonyos ábrás védjegyekhez – többek között a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó Nizzai Megállapodás 39. osztályába tartozó, járművekkel és szállítással kapcsolatos szolgáltatások tekintetében lajstromozott 363521–363523. lajstromszámú alábbi ábrás védjegyekhez – fűződően:

363521. sz.

363522. sz.

363523. sz.

[eredeti 4. o.] Az ügy a Patent- och registreringsverket (szellemi tulajdoni hivatal, Svédország) előtt

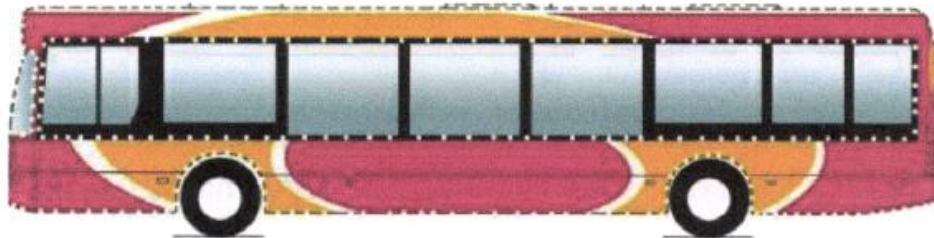
2. 2016. november 23-án az Östgötatrafiken három védjegyet jelentett be lajstromozásra a védjegyek lajstromozásával foglalkozó svéd nemzeti hatóságnál, a Patent och registreringsverketnél (szellemi tulajdoni hivatal, Svédország; a továbbiakban: PRV), amelyeket a következőképpen jellemzett a bejelentésekben: „járműveknek az ábrák szerinti piros, fehér és narancssárga színezése”. Az Östgötatrafiken hangsúlyozta, hogy a társaság nem igényel kizárólagosságot maguknak a járműveknek a formáját vagy a járművek fekete/szürke felületét illetően. A bejelentések a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó Nizzai Megállapodás 39. osztályába tartozó, járművekkel és szállítással kapcsolatos különböző szolgáltatásokra vonatkoztak.
3. 2017. augusztus 29-i határozataiban a PRV elutasította a bejelentéseket azzal az indokkal, hogy – összefoglalva – a bejelentett védjegyek pusztán dekorációs célúak, azokat [a közönség] nem a bejelentések tárgyát képező szolgáltatások jelöléseként észleli, és emiatt azok nem alkalmasak a megkülönböztetésre.

Az ügy a Patent- och marknadsdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi bíróság) előtt

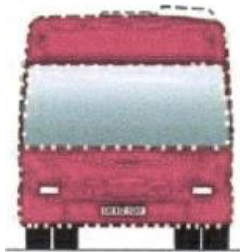
4. Az Östgötatrafiken kereseteket indított a PRV határozataival szemben a Patent- och marknadsdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi bíróság) előtt, és az alábbiak szerint pontosította bejelentését. A bejelentett védjegyek úgynevezett „pozícióvédjegyek”, és azokat a szolgáltatások nyújtására használt buszokon és vonatokon egymáshoz képest egy adott pozícióban és méretben elhelyezett, különböző méretű piros, fehér és narancssárga, ellipszis alakú gyűrűk alkotják.

5. Az Östgötatrafiken a bejelentett védjegyekről készült alábbi ábrákat nyújtotta be, amelyek a járművek körvonalát szaggatott vonal jelzi annak egyértelművé tétele érdekében, hogy a járművek formájára nem terjedne ki a védjegyjog.

[eredeti 5. o.]

Oldalnézet

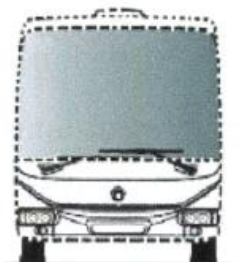
Elölnézet

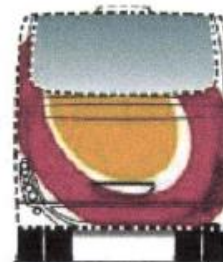
Hátulnézet

Oldalnézet

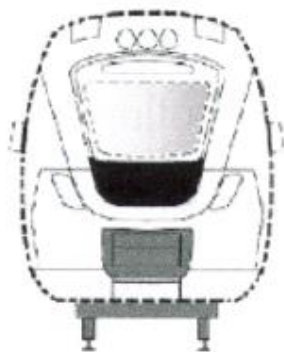
Elölnézet

Hátulnézet

Oldalnézet

Elöl- és hátulnézet

6. **[eredeti 6. o.]** Az Östgötatrafiken – összefoglalva – az alábbiakat adta elő. A bejelentett védjegyek a 363520–363623. lajstromszámon már lajstromozott ábrás védjegyeknek megfelelő stílusúak. Az a tény, hogy a jelen ügy tárgyát képező, bejelentett védjegyek elemei járműveken vannak elhelyezve, bizonyos méretűek és szélességűek, valamint az érintett járműveken konkrét helyeken tűnnek fel, nem adhat alapot azok megkülönböztető képességének eltérő módon való értékelésére. A személyszállítással foglalkozó társaságok különféle képpen festik járműveiket, és széles körben elismertnek tekinthető, hogy – nagyjából – mindenki, aki valaha kapcsolatba került tömegközlekedés[i járművekkel], tudja, hogy a tömegközlekedés[i járművek] festése vagy az azokon elhelyezett grafikák konkrét kereskedelmi származást jelölnek.
7. A PRV – összefoglalva – az alábbiakat adta elő. A bejelentett védjegyek ábrás elemeinek oltalmát az Östgötatrafiken nem általános jelleggel, hanem a járműveken a bejelentésben foglaltak szerint elhelyezett [ábrás elemek] tekintetében vagy mindenesetre pozícióvédjegyeknek megfelelő módon kérte. A megkülönböztető képesség értékelésének ezért a védjegyeken mint egészen kell alapulnia, nem pedig önmagukban a járműveken elhelyezett ábrás elemeken. Közismert, hogy a vonatokhoz és buszokhoz hasonló kereskedelmi szállító járműveket gyakran különféle képpen dekorálják és festik. A fogyasztók ezért anélkül, hogy először hozzászoknának a védjegyekhez, nem képesek azonnal a kereskedelmi származás megjelöléseként észlelni azokat, hanem pusztán dekorációként fogják azokat tekinteni. Az érintett ágazatban használt szállító járművek festésének és dekorációjának változatosságára tekintettel a bejelentő védjegyei nem tekinthetők az érintett gazdasági ágazat normáitól vagy szokásaitól kellő mértékben eltérőnek.
8. A Patent- och marknadsdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi bíróság) elutasította az Östgötatrafiken kereseteit. A Patent- och marknadsdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi bíróság) véleménye szerint a bejelentett védjegyek a vonatokon, illetve buszokon történő elhelyezésük miatt olyan szorosan kötődnek azon 39. osztályba tartozó szállítási szolgáltatásokhoz, amelyek tekintetében az Östgötatrafiken oltalmat igényelt, hogy azokat az áruk külső megjelenésével

megegyezőnek vagy a szóban forgó szolgáltatásokat kifejezőnek kell tekinteni. A Patent- och marknadsdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi bíróság) megállapította, hogy mivel ilyen körülmények között a fogyasztók nem tekinthetők úgy, hogy az áruk kereskedelmi származására szoktak következtetni, a megkülönböztető képesség fennállásához **[eredeti 7. o.]** a védjegyeknek jelentős mértékben el kell térniük az érintett gazdasági ágazat normáitól vagy szokásaitól.

9. A Patent- och marknadsdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi bíróság) véleménye szerint sem az előterjesztett bizonyítékok, sem az ügyben tett egyéb előadások nem támasztották alá megfelelően, hogy a védjegyek színe és formája olyan mértékben eltér járműveik más társaságok általi dekorációjának módjától, hogy az érintett közönség feltehetően a kereskedelmi származás jelöléseként fogja fel a védjegyeket. Ellenkezőleg, a Patent- och marknadsdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi bíróság) megállapította, hogy – az átfogó értékelés alapján – a megjelöléseket dekoratív célúaknak kell tekinteni.

Az ügy a Patent- och marknadsöverdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi fellebbviteli bíróság) előtt

10. Az Östgötatrafiken fellebbezést nyújtott be a Patent- och marknadsdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi bíróság) határozatával szemben a Patent- och marknadsöverdomstolenhez (szabadalmi és kereskedelmi fellebbviteli bíróság), azt kérve, hogy a Patent- och marknadsöverdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi fellebbviteli bíróság) helyezze hatályon kívül az alsóbb fokú bíróság határozatát, és a bejelentések további vizsgálata céljából utalja vissza az ügyet a PRV elé.
11. A felek lényegében ugyanazokra a tényekre hivatkoztak a Patent- och marknadsöverdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi fellebbviteli bíróság) előtt is, mint korábban a Patent- och marknadsdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi bíróság) előtt.

A jogi szabályozás

Az uniós jog

12. A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2015. december 16-i (EU) 2015/2436 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a védjegyirányelv) 3. cikke értelmében védjegyoltalomban részesülhet minden megjelölés, így különösen szó – beleértve a személyneveket is –, ábra, kép, alakzat, betű, szám, szín, továbbá az áru vagy az áru csomagolásának formája, vagy hang, amely alkalmas arra, hogy:
- a) valamely vállalkozás áruit vagy szolgáltatásait megkülönböztesse más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól; és

[eredeti 8. o.] b) lajstrombeli ábrázolásának módja lehetővé tegye azt, hogy az illetékes hatóságok és a nyilvánosság egyértelműen és pontosan meghatározza a jogosultat megillető oltalom tárgyát.

13. A védjegyirányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében a megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha a védjegy nem alkalmas a megkülönböztetésre.

A svéd jog

14. Az irányelv rendelkezéseit átültető varumärkeslagen (2010:1877) (a védjegyekről szóló törvény [2010:1877], a továbbiakban: VML) 1. fejezete 4. §-ának első bekezdése értelmében védjegyoltalomban részesülhet minden olyan megjelölés, amely megkülönböztető képességgel rendelkezik, és amely világosan megjeleníthető a PRV védjegy-lajstromában. Az említett szakasz második bekezdése értelmében a megjelölés lehet különösen szó –beleértve a személyneveket is –, ábra, kép, alakzat, betű, szám, szín, hang, valamint az áru vagy az áru csomagolásának formája vagy kialakítása.
15. A VML 2. fejezetének 5. §-a értelmében a lajstromozandó védjegynek megkülönböztető képességgel kell rendelkeznie azon árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyekre vonatkozik.
16. A VML 1. fejezete 5. §-ának első bekezdése értelmében a védjegyet megkülönböztető képességgel rendelkezőnek kell tekinteni, ha alkalmas arra, hogy valamely vállalkozás áruit vagy szolgáltatásait megkülönböztesse más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól.

Az előzetes döntéshozatal szükségességéről

17. Az irányelv 3. cikke alapján valamely megjelölés védjegyoltalomban részesítésének alapvető követelménye, hogy alkalmas legyen arra, hogy valamely vállalkozás áruit vagy szolgáltatásait megkülönböztesse más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól. Az Európai Unió Bíróságának ítélezési gyakorlata szerint egy védjegy megkülönböztető képességét a bejelentéssel érintett áruk és szolgáltatások vonatkozásában, valamint az érintett közönség észlelése vonatkozásában kell értékelni, amely közönség az [eredeti 9. o.] említett áruk vagy szolgáltatások általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztóiból áll (lásd például: Linde és társai ítélet, C-53/01–C-55/01, EU:C:2003:206, 41. pont; Koninklijke KPN Nederland ítélet, C-363/99, EU:C:2004:86, 34. pont).
18. A Bíróság ítélezési gyakorlatából az is kitűnik, hogy e szempontok alkalmazásakor figyelembe kell venni, hogy az átlagos fogyasztó észlelése nem szükségszerűen azonos az áru külső megjelenéséből álló térbeli védjegy és az olyan szóvédjegy vagy ábrás védjegy esetében, amely az általa jelölt áruk külső megjelenésétől független megjelölésből áll. Az átlagos fogyasztók ugyanis – bármiféle grafikai vagy szöveges elem hiányában – nem szoktak az áruk

eredetére következtetni a formájuk vagy a csomagolásuk formája alapján, így nehezebbnek bizonyulhat a térbeli védjegy megkülönböztető képességét megállapítani, mint a szó- vagy ábrás védjegyét (lásd például: Henkel kontra OHIM ítélet, C-456/01 P és C-457/01 P, EU:C:2004:258, 38. pont; Mag Instrument kontra OHIM ítélet, C-136/02 P, EU:C:2004:592, 30. pont.).

19. Ezzel összefüggésben a Bíróság a térbeli védjegyekkel kapcsolatban megállapította, hogy ahhoz, hogy megkülönböztető képességgel rendelkezőnek legyen tekinthető, a védjegynek jelentős mértékben el kell térnie az érintett gazdasági ágazat normáitól vagy szokásaitól (lásd például: Henkel kontra OHIM ítélet, C-456/01 P és C-457/01 P, EU:C:2004:258, 39. pont; Mag Instrument kontra OHIM ítélet, C-136/02 P, EU:C:2004:592, 31. pont; Procter & Gamble kontra OHIM ítélet, C-473/01 P és C-474/01 P, EU:C:2004:260, 37. pont).
20. A Bíróság a fenti 18. és 19. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatban kialakított elveket nemcsak térbeli védjegyekre alkalmazta, hanem az érintett áru kétdimenziós ábrázolásából álló ábrás védjegyekre (lásd: Henkel kontra OHIM ítélet, C-144/06 P, EU:C:2007:577, 37. pont; Storck kontra OHIM ítélet, C-25/05 P, EU:C:2006:422, 29. pont; Storck kontra EUIPO ítélet, C-417/16 P, EU:C:2017:340, 36–43. pont), valamint az italáruk csomagolása felszínének megjelenéséből álló megjelölésekre (lásd: Freixenet kontra OHIM ítélet, C-344/10 P és [eredeti 10. o.] C-345/10 P, EU:C:2011:680, 48. pont) és az áru felületén elhelyezett mintából álló megjelölésekre (lásd: Glaverbel kontra OHIM végzés, C-445/02 P, EU:C:2004:393, 23. és 24. pont) is.
21. Ezen elveket a Törvényszék is alkalmazta számos, úgynevezett „pozícióvédjegyekkel” kapcsolatos ügyben (lásd többek között: X Technology Swiss kontra OHIM ítélet, T-547/08, EU:T:2010:235, 25–27. pont; Sartorius Lab Instruments kontra OHIM ítélet, T-331/12, EU:T:2014:87, 20–22. pont; K-Swiss kontra OHIM ítélet, T-85/13, EU:T:2014:509, 16–20. pont).
22. Az említett elveket a Bíróság analógia útján az üzlethelyiség belső kialakításának megjelenítéséből álló védjegyre is alkalmazta olyan szolgáltatások tekintetében, amelyek e termékekkel kapcsolatosak, de nem képezik szerves részét azok értékesítésének (lásd: Apple ítélet, C-421/13, EU:C:2014:2070). A Bíróság megállapította, hogy az ilyen megjelölés alkalmas lehet arra, hogy valamely vállalkozás áruit és szolgáltatásait megkülönböztesse más vállalkozások áruitól és szolgáltatásaitól, ha a megjelenített belső kialakítás jelentősen eltér az érintett üzletágban alkalmazott normáktól vagy bevett szokásoktól (lásd a 20. pontot).
23. Az Apple ügy (C-421/13) kivételével a Bíróság a térbeli védjegyekkel kapcsolatban kialakított elveket csak árukat jelölő védjegyekre alkalmazta. Az Apple ítélet (C-421/13) nem határozza meg, hogy az érintett gazdasági ágazat normáitól vagy szokásaitól való jelentős mértékű eltérés követelményét milyen feltételek mellett kell valamely szolgáltatást jelölő védjegy esetében alkalmazni.

24. A fenti 18–21. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat alkalmazhatósága szempontjából az a döntő tényező, hogy a megjelölés független-e az általa jelölt áruk külső megjelenésétől. A szolgáltatásokat jelölő védjegyeket illetően a Patent- och marknadsöverdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi fellebbviteli bíróság) szerint e szolgáltatások jellegüknél fogva nem rendelkeznek formával vagy csomagolással. A fent említett Apple ítéletből nem derül ki, hogy **[eredeti 11. o.]** a Bíróság megvizsgálta-e, hogy a védjegy megegyezett-e vagy sem a védjegy oltalma alá tartozó szolgáltatások szempontjából releváns konkrét árucikkek külső megjelenésével, vagy pedig független volt-e attól.
25. Az Östgötatrafiken szerint a bejelentett védjegyek úgynevezett „pozícióvédjegyek”, és azokat a szolgáltatások nyújtására használt buszokon és vonatokon egymáshoz képest egy adott pozícióban és méretben elhelyezett, különböző méretű piros, fehér és narancssárga ellipszisekként jellemezte. Az Östgötatrafiken nem igényelt kizárólagos jogokat maguknak a járműveknek a formájához fűződően. Mint az a bejelentett védjegyek ábráiból (lásd a fenti 5. pontot) kitűnik, a bejelentett védjegyek a járművek felületének nagy részét lefedik.
26. A kérdés az, hogy úgy kell-e értelmezni a védjegyirányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy a jelen ügy körülményei között a védjegyeknek jelentős mértékben el kell térniük az érintett gazdasági ágazat normáitól vagy szokásaitól ahhoz, hogy a védjegy megkülönböztető képességgel rendelkezőnek legyen tekinthető.
27. Az ügy eldöntéséhez a Patent- och marknadsöverdomstolennek (szabadalmi és kereskedelmi fellebbviteli bíróság) a következő kérdések megválaszolására van szüksége.

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

28. A kérdések a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2015. december 16-i (EU) 2015/2436 európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának alkalmazására vonatkoznak, és a következőképpen szólnak:
- 1) Úgy kell-e értelmezni a védjegyirányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy egy szolgáltatásokat jelölő védjegy lajstromozására irányuló olyan bejelentés esetében, amely a szolgáltatások nyújtására használt fizikai tárgyak felületének nagy részét lefedő, egy adott pozícióban elhelyezett megjelölésre vonatkozik, meg kell vizsgálni, hogy a védjegy független-e az érintett tárgyak külső megjelölésétől?
 - 2) **[eredeti 12. o.]** Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén a védjegynek jelentős mértékben el kell-e térnie az érintett gazdasági ágazat normáitól vagy szokásaitól ahhoz, hogy a védjegy megkülönböztető képességgel rendelkezőnek legyen tekinthető?

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM